Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice

Year-Book „Petre Andrei" University from Iasi
Fascicle: Law, Economic Science, Political Sciences
ISSN: 2248-1079

Coverd in: CEEOL, Index Copernicus, Ideas RePeC,

Socionet, Econpapers

COMPARATIVE EVOLUTION OF EURO-DOLLAR PARITY. PERSPECTIVES [Evoluţia comparativă a parităţii euro-dolar american. Perspective]

Roxana-Elena LAZĂR
Vlad-Nicolae NEDELCU

Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147

Published by:

Lumen Publishing House

On behalf of:

„Petre Andrei" University from Iasi

Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives

[Evoluţia comparativă a parităţii euro-dolar american. Perspective]

Roxana-Elena LAZĂR [1]
Vlad-Nicolae NEDELCU [2]

Abstract

The place and role of the first two coins' world economy - the dollar and the single European currency, their outlook, their fierce battle to conquer the dominant currency status, are the motivation for choosing this research topic. The issue of comparative evolution of the two currencies for the global economy, is in terms of their value and stability. Comparative evolution of the euro against the dollar expresses its sinuous evolution in the context of the initial decrease of the American economy and the growth of the EU economy, the economic crisis and the decrease of the euroland economies.

Keywords:
dollar, single European Curency, economic crisis

1 Roxana-Elena LAZĂR - Conf.Univ.Dr. Universitatea "Petre Andrei" din Iasi, rxn_ele@yahoo.com
2 Vlad-Nicolae NEDELCU - Asist. Univ. Drd. Universitatea "Petre Andrei" din Iasi, is88vld@yahoo.com

Lazar, R. E., Nedelcu, V. N. (2014). Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives [Evolutia comparativa a paritatii euro-dolar american. Perspective]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147.

Introducere

Locul şi rolul primelor două monede economia mondială, respectiv dolarul american şi moneda unică europeană, dar şi perspectivele acestora, lupta acerbă a acestora de a cuceri statutul de monedă dominantă reprezintă motivaţia alegerii prezentei teme de cercetare.

Orice monedă naţională şi evoluţia comparativă a acesteia, raportat la alte monede reflectă stabilitatea unei economii, gradul de ocupare al forţei de muncă, stabilitatea preţurilor la nivel intern, stabilitatea externă. În aceeaşi manieră, evoluţia comparativă dintre euro şi dolar exprimă gradul de stabilitate al economiilor europeană şi americană, modalitatea în care este ocupată forţa de muncă, dacă preţurile sunt sau nu stabile, dacă vorbim de stabilitate externă şi cererea şi oferta existente.

Problema evoluției comparative a celor două monede reper pentru economia mondială, se pune din punctul de vedere al valorii lor, al stabilității, fie că este vorba de euro, fie că este vorba de dolarul american. Denumirea este doar o chestiune lexicală întrucât parametrii valorici sunt cei care contează. Astfel, se impune o stabilitate a monedei, cu atât mai mult cu cât cele două monede menționate par să cucerească întreaga lume financiară și monetară.

O monedă stabilă, puternică, confirmă şi totodată susţine o economie dezvoltată, eficientă, funcţională. Creşterea economică este implicită. Moneda puternică furnizează cetăţenilor o siguranţă mai mare, o încredere în moneda respectivă, de unde şi impulsionarea unor noi investiții. Se spune că „fiecare popor are moneda pe care o merită", pentru că atâta vreme cât locuitorii unui spațiu economic nu înțeleg că este nevoie de timp, răbdare, eforturi, sacrificii pentru a clădi o economie competitivă, atâta timp vor avea o monedă instabilă.

Dolarul american este prima monedă a lumii, la ora actuală. Este o monedă universală, cu impact pozitiv direct şi imediat asupra economiei Statelor Unite ale Americii, oferind guvernului american o influenţă economică la nivel global. În prezent, peste 60% din rezervele monetare internaționale sunt exprimate în dolari. Dolarul american este parte integrantă a celebrului vis american ("american dream"), adică a posibilității de a avea o viață mai bună datorită efortului personal.

În contrapondere, Euro reprezintă moneda oficială a optsprezece state membre ale Uniunii Europene, aflată în circulaţie de la 1 ianuarie 2002. Moneda unică europeană este cheia de boltă a celei de-a doua pieţe ca mărime la nivel global

Lazar, R. E., Nedelcu, V. N. (2014). Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives [Evolutia comparativa a paritatii euro-dolar american. Perspective]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147.

Evoluţia euro dolar 1999-2014

Evoluţia ratei de schimb euro – dolar de la începutul crizei şi până în prezent se bazează pe factori atipici precum: repatrierea capitalului a investitorilor americani din zona euro către SUA, o refugiere în active stabile, sigure, din partea investitorilor din Statelor Unite şi din zona euro şi o creştere a nevoii băncilor europene de lichidităţi în dolari americani. Toate acestea au jucat un rol decisiv în tendinţa pronunţată de apreciere a dolarului american după colapsul Lehman Brothers. Situaţia economică şi politică actuală din zona euro au pus presiune suplimentară asupra ratei de schimb, ameninţând chiar existenţa absolută a monedei unice.

Evoluţia euro de până în prezent este cel puţin interesantă, fiind determinată de o serie de factori internaţionali, care au condus la un echilibru durabil între cele două monede internaţionale. Era de aşteptat ca euro să aibă o evoluţie pozitivă, în condiţiile în care zona euroland produce anual trei sferturi din PIB-ul S.U.A. şi îl depăşeşte pe cel al Japoniei; se bucură de o piaţa internă imensă – piaţa unică; are o piaţă financiară bine integrată şi reuşeşte să menţină o rată scăzută a inflaţiei pentru o perioadă lungă de timp[3].

La momentul **1999**, când euro a fost introdus scriptic vorbind, acesta era cotat la 1,17 dolari. Majoritatea analiştilor economici se aşteptau la o apreciere a euro imediat după lansarea sa scripturală. În realitate acesta a cunoscut o evoluţie negativă. Până în anul 2002 euro s-a depreciat faţă de dolar, iar din anul 2003 a început să crească. Aprecierea euro în această perioadă nu s-a fundamentat pe motivaţii economice, de creştere a performanţei euro, ci s-a bazat pe cauze politice, având în vedere conflictele politice dintre S.U.A. şi U.E. pe tema conflictului militar din Irak. În acest context, a existat o lipsă de colaborare şi de coordonare între Banca Centrală Europeană şi Federal Reserve Bank.

Astfel, după cum arătam mai sus, în anul **2002**, euro era cotat mai slab faţă de dolarul american, respectiv la 0, 94 dolari.

În anul **2003**, euro a început să crească, fiind cotat la 1,13 dolari. În acest an competiţia economică dintre S.U.A. şi U.E. se prezintă ca foarte accentuată. Din punct de vedere economic, riscuri noi, care să individualizeze anul 2003, nu au apărut. S-au adâncit decalajele între principalele economii ale lumii şi marea majoritate a celorlalte, ceea ce

3 Chen Hen, Fausten Dietrich, Wong Wing-Keung, "Evolution of dollar/euro exchange rate before and after the birth of Euro and policy implication", p. 3, disponibil la http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=924525 (accesat la 03.03.2014).

Lazar, R. E., Nedelcu, V. N. (2014). Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives [Evolutia comparativa a paritatii euro-dolar american. Perspective]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147.

determină perpetuarea riscurilor provocate de asemenea realităţi, cu efecte directe asupra stabilităţii[4]. Economia S.U.A. este în stagnare, ba chiar declin în condiţiile în care conflictul militar din Irak a condus la cheltuirea de către S.U.A. a 4 miliarde dolari lunar.

În anul **2004**, euro era cotat la 1,24 dolari. Raportul anual asupra Reglementărilor şi Restricţiilor Ratelor de Schimb al FMI pentru anul 2004 arată un echilibru mai puternic între cele două monede: 28 de state ancorate la dolar şi 24 de state raliate la euro. Statele ancorate la dolar sunt mai dispuse să îşi schimbe politica financiară, spre deosebire de cele raliate la euro care sunt mai stabile.

În anul **2005**, euro era cotat la 1,24 dolari. În acest context, randamentele şi profiturile celor care au mizat sau au continuat sa mizeze pe euro. Este şi momentul în care euro începe să îşi consolideze poziţia din punct de vedere politic pentru o integrare europeană şi mai avansată, depăşindu-şi dimesiunea sa economică.

În anul **2006**, euro era cotat la 1,25 dolari. Creşterea euro trebuie pusă din nou pe seama problemelor economice ale americanilor. Banca Federală Americană majorează dobânda sa de referinţă de la 4,50% la 4,75% în contextul necesităţii finanţării deficitelor sale uriaşe. Casa Albă jonglează în această perioadă în ceea ce priveşte politica sa "dolarul tare – dolarul moale", părând să renunţe la politica dolarului "tare". În anul 2006 excedentul comercial al U.E. atinge cote maxime, fiind de 73,5 miliarde de dolari. În aceste condiţii, americanii adoptă politica "dolarului moale" pentru a mai recupera din decalajele economice faţă de noua U.E.

În anul **2007**, euro era cotat la 1,37 dolari. Dacă în ultimii ani, a existat o obişnuinţă a Bancii Federale Americane de a creşte dobanzile la dolari, în 2007, a fost invers. Motorul economiei europene – Germania – se bucură de o creştere economic robustă, ceea ce determină Banca Centrală Europeană să ridice dobânzile.

În anul **2008,** euro a crescut foarte mult faţă de dolar, atingând un maxim istoric de 1,58 dolari pentru un euro. Anul 2008 este însă momentul în care criza financiară pune stăpânire şi pe U.E., aşadar moneda unică europeană începe să coboare, ajungând la o valoare de aproximativ 1,25 dolari pentru un euro.

4 Raportul BNR 2003, disponibil la http://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/mss_2003.pdf (accesat la 23.05.2014).

Lazar, R. E., Nedelcu, V. N. (2014). Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives [Evolutia comparativa a paritatii euro-dolar american. Perspective]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147.

Evoluţia parităţii euro dolar a continuat, în aceleaşi condiţii ca şi în anul 2008 şi în anul imediat următor, 2009, când un euro se tranzacţiona pentru 1,24 dolari.

În anul 2010, paritatea euro dolar scade şi mai mult, un euro putând fi cumpărat pentru 1,22 dolari. Motivul acestei diminuări constant se pliază pe criza economic financiară la nivel mondial, peste care se suprapune criza economic puternică a Greciei, în acest an Grecia apropiindu-se periculos de mult de falimentul statal. În consecinţă, statele membre U.E. decid o serie de măsuri financiare de sprijin al monedei commune, printer care o serie de garanţii şi de credite de aproximativ 750 miliarde dolari.

Deşi pentru anul 2011 se specula că euro va egala dolarul, predicţia economică nu s-a împlinit, dovedindu-se a fi la fel de nefondată ca şi aceea a ieşirii Greciei din zona euro. Dimpotrivă, euro a avut un trend ascendent, ajungând la 1,30 dolari pe unitate.

La nivelul anului 2012, moneda comună europeană a avut o evoluţie nefavorabilă faţă de dolar. Astfel, în luna martie a anului, euro era cotat la 1,33 dolari, pentru ca în aprilie să fie 1,31 dolari/unitate. Evoluţia negativă înregistrată s-a datorat mai multor cauze:

- temerile investitorilor legate de criza datoriilor din zona euro;
- scăderea exporturilor din cea mai mare economie europeană – Germania;
- diminuarea creşterii industriale a Franţei;

În anul **2013**, moneda euro a scăzut, ajungand la 1,27 dolari pe unitate. Motivul diminuării este dat de planul de salvare al Ciprului şi de incertitudinile politice din Italia.

În **2014** tandemul euro/dolar a avut o evoluţie destul de agitată, în contextul situaţiei din Ucraina. Scăderea dolarului de la începutul anului curent s-a datorat publicării discuţiilor de la ultima întâlnire a Comitetului Monetar al Rezervei Federale Americane din 2015, după cum considera majoritatea investitorilor. În medie, la nivelul anului curent, paritatea medie euro dolar este de 1,37 dolari pentru un euro, până la acest moment.

Modul în care a evoluat euro este de natură să pună probleme serioase pentru supremaţia dolarului. S-ar putea ridica întrebarea dacă nu cumva dolarul va urma linia de cădere în desuetudine regăsibilă în cazul

Lazar, R. E., Nedelcu, V. N. (2014). Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives [Evolutia comparativa a paritatii euro-dolar american. Perspective]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147.

anterioarelor monede de rezervă internaţionale: lira sterlină, florinul, ducatul[5].

De la apariţia sa ca monedă fizică, euro a avut o evoluţie de vis. Euro a fost conceput ca monedă-contrapondere faţă de dolar. A început undeva pe la 0,80 dolari şi a ajuns la 1,60 dolari pentru un euro în 8 ani (din ianuarie 2001 până în vara anului 2008). Astfel se ridică întrebarea de ce nu reuşeşte euro în aceste condiţii să îşi capete statutul de monedă de rezervă internaţională? Răspunsul constă în încrederea sau mai bine zis lipsa de încredere în euro, în moneda unică europeană, în instituţiile europene comune, în condiţiile în care voci europene consideră că desfiinţarea U.E. este aproape; practic însăşi statele membre U.E. sabotează caracterul potenţial al monedei unice de monedă de rezervă internaţională.

Deşi zona euro este comparabilă cu cea a S.U.A. atât din punct de vedere a dimensiunii economice, cât şi din perspectiva dezvoltării pieţelor financiare, euro nu areuşit impunerea sa decisivă şi insurmontabilă pe pieţele internaţionale. Criza datoriilor din zona euro, coroborată cu riscul dezmembrării unităţii europene, plasează euro sub dolarul american.

Dezvoltarea euro este legată de caracterul său geografic.

Ultimele analize arată că dolarul va avea o poziţie privilegiată în anul 2014, dar şi în 2015, în condiţiile în care moneda unică europeană se va deprecia la 1,34 dolari şi ulterior la 1,28 dolari. O evoluţie mai slabă decât a monedei unice europene o va avea yenul japonez, care se pare că va atinge acelaşi minim pe care l-a atins în anul 2008, an în care a început criza economică.

O nouă monedă internaţională?

O.N.U. pledează pentru o alternativă la dolarul american, în timp ce F.M.I. este chiar mai îndrăzneţ optând pentru crearea unei noi monede cu caracter de monedă în care să se păstreze rezervele internaţionale, denumită *bancor* şi care ar urma să fie emisă de o nouă bancă centrală creată special pentru acest scop. În acest sens, există un raport al F.M.I. din 13 aprilie 2010[6].

5 Chinn Menzie, Frankel Jeffrey, "Will the Euro eventually surpass the Dollar as leading international reserve currency?" (2005), p. 4, disponibil la http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2084045 (accesat la 25.05.2014).
6 Raportul F.M.I. din 13 aprilie 2010, disponibil la http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2010/041310.pdf (accesat la 31.02.2014).

Lazar, R. E., Nedelcu, V. N. (2014). Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives [Evolutia comparativa a paritatii euro-dolar american. Perspective]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147.

După modelul euro, care a înlocuit la nivelul U.E. fostul coş de monede ECU, bancor ar trebui să fie urmaşul drepturilor speciale de tragere. Tot după modelul euro, noua monedă ar trebui adoptată de bunăvoie de taote statele, putând circula în paralel cu propriile monede.

Bancor este moneda visată de economistul american John Maynard Keynes, este un etalon monetar internaţional. Ideea bancor a fost lansată de John Maynard Keynes în august 1942, ca o soluţie la criza de după al doilea război mondial. Economistul american pledează pentru o uniune internaţională, în care o bancă centrală mondială să emită o monedă unică, fixă, convertibilă în aur[7].

Dincolo de visul bancor, o monedă internaţională ar avea avantaje din perspectiva facilitării comerţului, eliminării luptelor între monedele diverselor state pentru supremaţie financiară şi ar face toate statele lumii mai puţin reticente şi mai puţin întrebătoare la adresa S.U.A.

Considerăm că este o utopie acreditarea ideii că moneda cu titlu de rezervă internaţională va fi alta decât o monedă naţională. Dintr-o atare idee cu caracter utopic derivă însă o soluţie ideală: dacă cele două nu ar fi legate, nu am mai asista ca în prezent la o criză economică ce îşi are, paradoxal, originea în statul ce are dreptul de a bate dolarul care se propagă la nivel mondial. Fiind realişti, opinăm în sensul în care actualmente persistă o serie de obstacole atât de natură politică, cât şi de natură economică care fac imposibilă realizarea unui sistem monetar stabil şi unificat. Dereglarea unui sistem financiar atrage după sine o criză economică şi invers.

Concluzii

Din evoluţia prezentată mai sus nu trebuie să tragem neapărat concluzia că euro a crescut, ci mai degrabă că dolarul american a scăzut. Practic, S.U.A. a trecut de la excedentul bugetar din 1999-2000, la deficit bugetar în perioada 2002-2003, având nevoie de un aflux net de 1,5-2 miliarde USD/zi, deci cam 500-600 miliarde USD/an, pentru a echilibra deficitul bugetar si mai ales deficitul balantei comerciale, care se ridica la proportii foarte mari dintr-un PIB enorm, cum este cel al SUA, de 6% din acest P.I.B. Dobanda de referinţă a Băncii Centrale Americane (Federal Reserve) a ajuns, pentru a stimula economia, la un nivel foarte scăzut

7 John Meynard Keynes, "Proposal for an International Currency Union", disponibil la http://www.econ.jku.at/members%5CLandesmann%5Cfiles%5CWS08%5C239339%5CDiplomarbeit_Klaffenboeck_zentrale_kapitel.pdf (accesat la 11.04.2014).

Lazar, R. E., Nedelcu, V. N. (2014). Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives [Evolutia comparativa a paritatii euro-dolar american. Perspective]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147.

(1,25%), în timp ce dobânda de refinanţare a Băncii Central-Europene, deci la euro, este în jur de 3%. Pe acest fundal, de argumente economice puternice, nici succesul american din Irak nu a putut sa restabilească echilibrul şi să oprească căderea dolarului.

Perioada 2001-2004 arată aprecierea puternică a euro şi o depreciere a dolarului.

În perioada 2005-2006 este una de stabilitate; deşi remarcăm o fluctuaţie a cursului euro/dolar, dar în cele din urmă a ajuns la un punct apropiat cu cel de pornire.

Evoluţia comparativă a euro faţă de dolar exprimă o evoluţie sinuoasă a acestuia, în contextul descreşterii iniţiale a economiei americane şi a creşterii economiei U.E., a crizei economice şi a descreşterii economiilor din zona euroland. Pe fond, la fel cum arătam şi mai sus, dolarul a scăzut, şi nu euro a crescut, zona euro fiind ea însăşi într-o stagnare economică. Într-un fel, începând cu intrarea în vigoare a monedei unice europene a avut loc o schimbare, posibil temporară, de paradigmă, în sensul că, dacă până acum, în genere, forţa economică şi productivitatea unei ţări în raport cu altele dădeau forţa şi cursul înalt de schimb al valutei sale (şi S.U.A. rămâne o economie net mai dinamică şi mai productivă decât zona euro), în prezent atenţia investitorilor se concentrează mai mult pe situaţia deficitelor comerciale şi de plăţi şi a diferenţialului de dobândă la valutele în competiţie.

Aprecierea euro faţă de dolar nu este neapărat o politică monetară europeană de dorit, deoarece aprecierea euro nu serveşte U.E. în condiţiile în care face exporturile europene mai scumpe. De pe urma aprecierii euro faţă de dolar au de câştigat exportatorii americani, ale căror produse devin astfel mai competitive; are de câştigat Rezerva Federală, care în importurile devenite scumpe are un aliat important; au de câştigat firmele americane cu sucursale în zona euro şi în restul lumii, ale căror venituri în dolari cresc.

Este greu de vorbit de stabilitate monetară atunci când comparăm două monede puternice: dolar şi euro. Fluctuaţiile între acestea sunt normale şi sunt dictate de cerinţele pieţii. Dar şi în cazul dolarului, şi în cazul euro s-au observat avantaje şi dezavantaje. Legarea unei monede de rezervă internaţională de un anume stat, criza economică care a intervenit tocmai dinspre S.U.A. şi în juriul băncilor americane şi implicit a dolarului a pus în discuţie necesitatea unei noi monede internaţionale.

Considerăm important însă că, la mai puţin de doi ani de la introducerea sa pe piaţă, euro a devenit a doua monedă utilizată la nivel

Lazar, R. E., Nedelcu, V. N. (2014). Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives [Evolutia comparativa a paritatii euro-dolar american. Perspective]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147.

internațional, având statut de monedă de rezervă internaţională, spre deosebire de alte monede naţionale, cu tradiție, între care avem în vedere atât yuanul chinez, cât şi yenul japonez.

Criza financiară globală abia depăşită şi-a spus cuvântul atât în ceea ce priveşte dolarul, cât şi referitor la euro.

Bibliografie

Chen Hen, Fausten Dietrich, Wong Wing-Keung, *Evolution of dollar/euro exchange rate before and after the birth of Euro and policy implication*, disponibil la http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=924525 (accesat la 03.03.2014)

Chinn Menzie, Frankel Jeffrey, *Will the Euro eventually surpass the Dollar as leading international reserve currency?* (2005), disponibil la http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2084045 (accesat la 25.05.2014)

John Meynard Keynes, *Proposal for an International Currency Union*, disponibil la http://www.econ.jku.at/members%5CLandesmann%5Cfiles%5CWS08%5C239339%5CDiplomarbeit_Klaffenboeck_zentrale_kapitel.pdf (accesat la 11.04.2014).

Raportul BNR 2003, disponibil la http://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/mss_2003.pdf (accesat la 23.05.2014)

Raportul F.M.I. din 13 aprilie 2010, disponibil la http://www.imf.org/external/np/pp/eng/2010/041310.pdf (accesat la 31.02.2014)

Lazar, R. E., Nedelcu, V. N. (2014). Comparative Evolution of Euro-Dollar Parity. Perspectives [Evolutia comparativa a paritatii euro-dolar american. Perspective]. Anuarul Universitatii „Petre Andrei" din Iasi, Fascicula: Drept, Stiinte Economice, Stiinte Politice, 2014, Tomul 14, Decembrie, pp. 139-147.